PRELIMINARII LA O TIPOLOGIE A TEXTEMELOR ROMÂNEŞTI. ABORDARE DIN PERSPECTIVĂ INTEGRALISTĂ

Asist. univ. drd. Simina – Maria DAN
Universitatea „Lucian Blaga", Sibiu

Abstract

Combining the resources of integral linguistics with cognitive semantics, the paper aims at establishing a series of principles and useful criteria in order to make a typology of Romanian textemes. Thus, our approach starts from Coşeriu's classification of textemes (as *discorso ripetuto* vs. *detti proverbiali*) and we try to amplify by adding a 'poetic' element regarding the dynamics of textemes (processes as gramaticalization of 'vivid' metaphors or reactivation of 'dead' metaphors), and also by associating the cognitive analysis of 'conceptual metaphors' which include the semantic spheres of textemes.

1. Lucrarea de faţă îşi propune să investigheze posibilitatea unui studiu al textemelor româneşti din unghiul integralismului fundamentat de către Eugeniu Coşeriu. În acest sens, demersul nostru va fi conceput ca un traiect care începe printr-un studiu de semantică structurală, traversează lingvistica textului (ca „hermeneutică a sensului") şi se îndreaptă în cele din urmă către o poetică a culturii.

2.1. Termenul **textem** (creat după modelul mai cunoscutelor *fonem*, *morfem* ş.a.m.d.) s-a impus în lingvistica europeană începând cu mijlocul deceniului al şaptelea şi a fost utilizat de atunci încoace în trei accepţiuni principale. Prima dintre acestea se asociază cu stadiile incipiente ale aşa-zisei **Textlinguistik** germane, în special cu cercetările lui Walter A. Koch (1969, 1973), care, inspirat de structuralism şi de gramatica generativ-transformaţională, a încercat să construiască, la sfârşitul anilor '60, un model de „gramatică a textului". În concepţia lui Koch, textemele desemnează, asemenea morfemelor în cadrul cuvântului, unităţile lingvistice minimale care intră în compunerea unui text, indiciile elementare care asigură configurarea textualităţii (trăsăturile ce marchează apartenenţa sa la un anume gen literar, de pildă). În mod previzibil, proiectul lingvistului german (ca şi celelalte tentative similare din epocă) a dat rezultate nesatisfăcătoare din cauza faptului – bine-cunoscut astăzi – că, spre deosebire de unităţile lingvistice infra-frastice, textul (şi oricare altă unitate transfrastică) nu permite o formalizare adecvată după un model generativ. Astfel încât, fără a abandona termenul de *textem*, Walter A. Koch şi discipolii săi s-au reorientat, începând cu a doua jumătate a deceniului opt (1976, 1979 şi urm.), către alte unghiuri de abordare a textului, precum teoria receptării sau semiotica antropologică.

2.2. Cea de-a doua accepţiune relevantă a termenului **textem** se impune la sfârşitul deceniului opt prin studiile de traductologie şi prin teoria polisistemelor susţinute de către

BDD-A23619 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:00 UTC)

Şcoala de la Tel-Aviv (Itamar Even-Zohar, Gideon Toury ş.a.). Din această perspectivă, textemul este situat la nivelul sintagmaticii textului, ca opus **repertoremului**, ce acționează în plan paradigmatic: „A texteme is an unit of literary sintagmatics, a function of specifically textual relations, i.e., those who can be conceived of as exclusively subordinated to the 'textual relation proper'. The units of literary paradigmatics, or otherwise the repertoire, are codified on the other hand on the level of repertoire's own governing laws and inventory. But once inserted into syntagmatics, a repertoreme may enter into a new set of relations, which either preserves or alters its codified function. Conversely, functions produced into syntagmatics may eventually be adopted by the literary repertoire." (Even-Zohar, 1979/1990: 247) Opoziția „textem" *vs* „repertorem" ar putea fi apropiată până la un punct de distincția coşeriană între „sens" şi „semnificație", însă reprezentanții Şcolii de la Tel-Aviv susțin că (re)actualizarea unei structuri lingvistice într-un text rezultat în urma traducerii nu conduce întotdeauna la o determinare a conținutului semantic existent în textemul din textul-sursă. Dimpotrivă, Toury (1995: 267) a emis chiar o „lege" („the law of conversion of textemes into repertoremes") potrivit căreia orice traducere tinde către convenționalizarea textemelor din textul-sursă prin reducerea determinărilor sale semantice la nişte formule cât mai uzuale/abstracte.

Prin urmare, deşi promit să ofere prin deschiderile lor sugestii utile pentru un vast câmp de aplicații, cele două accepțiuni ale textemului pe care le-am amintit mai sus ridică o serie de probleme dificile, datorate în primul rând impreciziei termenilor. Astfel, lingvistica (adică gramatica) textuală a lui Walter A. Koch nu numai că nu rezolvă chestiunea situării textemului în ierarhia nivelurilor limbii – potrivit cercetătorului german, textemul ar putea fi şi o unitate lingvistică infra-frastică (o sintagmă, de exemplu), dar şi un întreg tipar generativ transfrastic (mărcile dialogale ale reprezentării scenice, de pildă) –, însă încearcă să extindă domeniul de aplicație al termenului şi asupra unor coduri semiotice non-verbale precum muzica sau filmul (cf. studiul *Normaltext, Drama, film als vergleichbare Strukturen*, în Koch, 1973: 98-126). În schimb, reprezentanții Şcolii de la Tel-Aviv trec prea uşor cu vederea peste raportul dintre libertatea expresivă şi fixarea idiomatică din cadrul textemelor, plasând în aceeaşi categorie atât unitățile frazeologice, cât şi expresiile libere (metaforele, de exemplu) din cadrul unui text.

2.3. Cele două probleme cu care se confruntă gramatica semiotică a lui Walter A. Koch şi teoriile Şcolii de la Tel-Aviv (situarea textemelor în ierarhia nivelurilor limbii şi raportul dintre libertate şi „fixare" idiomatică) fuseseră însă rezolvate într-unul dintre primele articole de **„semantică structurală"** ale lui Eugeniu Coşeriu (Coşeriu, 1966/2001: 235-239). Aici, savantul de la Tübingen începea prin a distinge între **„la «technique du discours»"**,

BDD-A23619 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:00 UTC)

care ar cuprinde „les unités lexicales et grammaticales (lexèmes, catégorèmes, morphèmes) et les règles pour leur modification et combinaison dans la phrase, c'est-à-dire, les «mots» et les instruments et procédés lexicaux et grammaticaux", pe de o parte, şi **„le «discours répété»"**, care ar include „tout ce qui est traditionnellement figé comme «expression», «phrase» ou «locution» et dont les éléments constitutifs ne sont pas remplaçables ou re-combinables selon des règles actuelles de la langue", pe de altă parte. Apoi, Coşeriu împarte unitățile „discursul repetat" în trei categorii, în funcție de „gradul combinabilității lor" şi de „nivelurile la care acestea sunt comutabile":

2.3.1. perifrazele lexicale (echivalente ale cuvintelor), adică unitățile comutabile în cadrul frazei, substituibile prin cuvinte „simple", care se situează la nivelul lexical propriu-zis: *pe de rost, nul şi neavenit, a-şi aduce aminte* etc. Ele corespund astfel cunoscutelor „locuțiuni" din gramatica tradițională românească.

2.3.2. sintagmele stereotipe (echivalente ale sintagmelor), comutabile şi ele în cadrul frazei, însă substituibile doar cu alte sintagme din cadrul „tehnicii (libere a) discursului" şi situabile, din acest motiv, la nivelul sintagmatic: *a tăia frunze la câini, a face cu ou şi cu oțet, a da cu oiştea-n gard* ş.a.m.d. În frazeologia internațională, aceste construcții sunt denumite „unități frazeologice", iar, atunci când sunt caracteristice doar unei anumite limbi, poată numele de „expresii idiomatice".

2.3.3. locuțiunile (adică frazemele sau **textemele**, ca substitute ale frazelor/textelor), comutabile doar în plan transfrasic şi doar cu elemente ale discursului echivalente cu o frază sau cu un text: „Ces unités – afirmă Coşeriu – ne sont [...] interprétées qu'au niveau des phrases et des textes, indépendamment de la «transparence» de leurs éléments constitutifs. Ce sont, en réalité, des «textes» et des fragments de textes, qui, au fond, constituent des documents littéraires: une forme de la littérature (au sens large, comprenant aussi idéologie, morale etc.) englobée et transmise par la tradition linguistique." Potrivit fondatorului integralismului, din această categorie fac parte enunțurile metaforice, proverbele, dictoanele, maximele, «wellerismele» (construcțiile de tipul *cum spunea cel care...*), aşa-zisele *refranes* din tradiția populară spaniolă, citatele din autori cunoscuți etc.

3. Prin urmare, definiția pe care Eugeniu Coşeriu o dă textemelor comportă două elemente: ***textemele*** **sunt (a) unități ale „discursului repetat" (b) substituibile printr-un alt (fragment de) text**. Iar, în acest fel, savantul de la Tübingen rezolvă în acelaşi timp atât problema libertății/fixării textemelor, cât şi pe aceea a nivelului lingvistic la care acestea trebuie situate. Dar, dacă această definiție circumscrie într-un mod suficient de clar sfera noțiunii de „textem", studiul din 1966 cuprinde alte două precizări care, dimpotrivă, par să îngreuneze şi chiar să facă imposibil studiul lingvistic al acestor unități:

BDD-A23619 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:00 UTC)

3.1. Mai întâi, **non-comutabilitatea** componentelor „discursului repetat", care ar exclude astfel posibilitatea studierii lor dintr-o perspectivă lexico-semantică. Referindu-se la „locuțiunea" *Noaptea toate pisicile sunt gri*, Coşeriu avertizează că, în cazul de față, nu am putea afirma că lexemele *pisică* şi *gri* sunt cuprinse în textemul amintit, deoarece „locuțiunea" în cauză nu se opune unei altor „locuțiuni" similare de care s-ar distinge printr-o componentă oarecare (**Noaptea toate pisicile sunt albe*), dat fiind că textemele semnifică întotdeauna „*en bloc*". În consecință, „les *éléments* des expressions figées, échappant à toute structuration, restent en dehors de la grammaire et de la lexicologie synchroniques".

3.2. Mai mult, dacă unitățile „discursului repetat" se refuză descompunerii semantice, Coşeriu susține că „locuțiunile" (textemele) din cadrul acestora s-ar situa, ca urmare a **caracterului** lor **„literar"**, în afara sferei de preocupări a lingvisticii înseşi: „leur étude – stipulează fondatorul integralismului – appartient-elle, à la rigueur, aux sciences littéraires et à la philologie: la linguistique n'y peut intervenir qu'en qualité de science auxiliaire (par ex., en ce qui concerne l'étymologie de leurs éléments)". Aşadar, abordarea în perspectivă integralistă a textemelor pare să se confrunte cu două dificultăți insurmontabile, ridicate de chiar fondatorul acestei doctrine.

3.3.1 Dar tot Coşeriu a indicat şi soluția justă în această privință. Pentru început, vom reveni la teza **non-comutabilității** elementelor din cadrul textemelor, pe care, de altfel, însuşi fondatorul integralismului a infirmat-o în cercetările sale ulterioare – de pildă, în 1981/2000: 109, unde admite „la possibilità di utilizzare nei testi i segni in modo tale che debbano essere intensi come allusione ad una sequenza di segni preconfezionata, già esistente", dar mai ales posibilitatea de a modifica textele „già esistente", operație care nu s-ar putea realiza, fireşte, decât printr-o comutare a unităților „discursului repetat". Iar acesta nu este singurul argument în favoarea comutabilității textemelor. Există alte două fapte de care trebuie ținut seama:

a) Multe dintre textemele „culte" (aşa-zisele „detti proverbiali") sunt enunțuri aparent banale, care şi-au dobândit prestigiul nu datorită unor proprietăți semantice „interne", ci datorită relațiilor semnice complexe în care se angajează în contextul originar al operelor din care fac parte. Astfel, începutul lui *Don Quijote* (*En un lugar de la Mancha, de cuyo nombre no quiero acordarme...*), pe care îl citează Coşeriu, nu se remarcă, în planul strict al semnificației, prin nimic ieşit din comun. O asemenea „spusă" devine „proverbială"/celebră doar prin raportare la capodopera lui Cervantes.

b) Chiar şi dintre componentele „discursului repetat" în sens strict (proverbele şi celelalte texteme fără autor reperabil în istoria culturii), sunt numeroase acelea care, fără a presupune o încălcare a restricțiilor combinatorii ale elementelor componente, nu numai că permit analiza/descompunerea semantică, dar, privite exclusiv din punctul de vedere al

BDD-A23619 © 2009 Editura Universității „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:00 UTC)

semnificației, par uneori de o banalitate dezamăgitoare. Aşa se întâmplă, de pildă, cu zicala *Câinele care latră nu muşcă*, unde e de la sine înțeles că un animal (sau orice alt agent) nu poate efectua două acțiuni care se exclud în simultaneitatea lor (un câine *sau* latră *sau* muşcă; nu: *şi* latră *şi* muşcă).

3.3.3. Prin urmare, spre deosebire de „perifrazele lexicale", care, din punctul de vedere al limbii, presupun în mod obligatoriu o transgresare a posibilităților combinatorii ale componentelor lor (alterări ale proprietăților morfosintactice, cuvinte ieşite din uzul actual al limbii etc.), textemele nu marchează decât rareori încălcări ale „corectitudinii" gramaticale. Ceea ce justifică încă o dată utilitatea abordării lor dintr-un unghi semantic. Şi totuşi, nu e greu de observat că, sub raport semantic, textemele constituie o clasă extrem de eterogenă. Fără a propune aici o clasificare cu veleități exhaustive, un inventar empiric sumar ne relevă, totuşi, diversitatea situațiilor cu care ne vom confrunta. Astfel, textemele includ:

- enunțuri „neutre" din punct de vedere semantic („corecte" din punct de vedere gramatical şi neverificabile în planul semnificației, ci doar al sensului): *Noaptea toate pisicile sunt gri*, *Corb la corb nu-şi scoate ochii* etc.

- truisme (cazuri de „congruență" absolută, conform terminologiei coşeriene): *Câinele care latră nu muşcă*, *Unde nu e cap, vai de picioare* ş.a.

- nonsensuri (cazuri de „incongruență" absolută): *După lupte seculare care au durat treizeci de ani...*; *Să se revizuiască, primesc!... Dar să nu se schimbe nimica* (I. L. Caragiale).

- structuri metaforice, care se repartizează gradual de la metonimii şi personificări banale, apropiate de acelea din limbajul cotidian (*Urciorul nu merge de multe ori la apă*), până la metafore revelatorii (*Moartea este umbra care dă plasticitate vieții.* – Lucian Blaga).

4. Aşadar, dificilă din punct de vedere lingvistic nu este neapărat probarea compozabilității (comutabilității) textemelor, cât a **unității** lor. Totuşi, această unitate poate fi demonstrată din perspectiva integralismului coşerian. Iar, în acest sens, vom apela la conceptul de **solidarități lexicale** pe care Coşeriu l-a dezvoltat în 1967/1991.

4.1. În studiul respectiv, savantul de la Tübingen începe prin a defini cinci concepte semantice fundamentale: câmp lexical, lexem, arhilexem, clasă şi clasem (Coşeriu 1967/1991: 146-147). Astfel, **câmpul lexical** este „un paradigma léxico que resulta de la repartición de un contenido léxico continuo entre diferentes unidades dadas en la lengua como palabras y que se oponen de manera inmediata unas a otras, por medio de rasgos distintivos mínimos". **Lexemul** e identificat ca „toda unidad dada en la lengua como palabra", iar **arhilexemul** reprezintă „una unidad semántica que equivale al contenido unitario de todo un campo léxico". Un exemplu elementar, apropiat de acela oferit de autorul studiului, este arhilexemul *cornută*, echivalent cu câmpul lexical format din lexemele *bou, vacă, taur, oaie, capră*

BDD-A23619 © 2009 Editura Universității „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:00 UTC)

ş.a.m.d. Apoi, Coşeriu trece la definirea **clasei** (lexicale), termen prin care denumeşte „la totalidad de los lexemas que, independientemente de los campos léxicos, se relacionan por un rasgo distintivo común", adică printr-un **clasem**. De pildă, pentru exemplul citat, un clasem ar putea fi capacitatea sau incapacitatea lexemelor din câmpul lexical al cornutelor de a apărea în contexte precum *Boul trage greu carul* sau **Oaia trage greu carul*. Cu alte cuvinte, deşi fac parte din acelaşi câmp lexical (al cornutelor), boul şi oaia nu fac parte şi din aceeaşi clasă (care, deşi diferă în plan abstract de câmpul lexical, poate, la rândul ei, să coincidă sau nu în plan empiric cu un alt câmp lexical, în cazul de faţă cu acela al „animalelor de tracţiune"). De aici, Coşeriu defineşte conceptul de solidaritate lexicală ca „determinación semántica de una palabra por medio de una clase, un archilexema o un lexema, precisamente, en el sentido de que una clasa determinada, un determinado archilexema o un determinado lexema funciona como rasgo distintivo de la palabra considerada" (Coşeriu 1967/1991: 148). În mod concret, această proprietate a limbajului se manifestă ca o „relaţie orientată în sens unic", care face ca, de pildă, semnificaţia cuvântului *dinte* (germ. *Zahn*, sp. *diente*) să fie inclusă în semnificaţia verbului *a muşca* (germ. *beissen*, sp. *morder*), fără însă ca şi reciproca să fie valabilă.

4.2. Se pune astfel întrebarea dacă textemele ar putea fi caracterizate cu ajutorul acestui model semantic. În acest sens, am putea porni chiar de la exemplele de solidarităţi lexicale oferite de către Walter Porzig, pe care le citează şi Coşeriu: *Cu ce **se muşcă**? Cu **dinţii**. Cu ce **se linge**? Cu **limba**. Cine **latră**? **Câinele**.* ş.a.m.d. Ne-am putea imagina un exerciţiu similar, care să cuprindă însă nu lexeme, ci texteme: *Cui **i se ia darul**? **Nemulţumitului**. Cine **nu merge de multe ori la apă**? **Urciorul**. Care **câine nu muşcă**? **Cel care latră**.* etc. Dacă e evident că în primul caz orice vorbitor al limbii române ne-ar da invariabil la întrebările de mai sus răspunsurile semnalate, e, de asemenea, foarte probabil că o mare parte dintre respondenţii la cel de-al doilea set de întrebări ne-ar oferi exact „dezlegările" amintite (v., în acest sens, chiar mărturia lui Eugeniu Coşeriu, care a întreprins de mai multe ori în cadrul cursurilor sale un experiment similar: profesorul începea un segment de „discurs repetat" – proverb sau citat celebru –, în timp ce studenţii săi completau *în mod absolut spontan* secvenţa lipsă). E drept că formula „o mare parte" ar putea părea aici imprecisă. Însă ea nu face decât să confirme două aspecte fundamentale ale utilizării textemelor:

a) faptul că textemele sunt nişte unităţi semantice deja **fixate** în tradiţia unei comunităţi lingvistice (care poate fi o colectivitate geografică, socială sau profesională, o întreagă tradiţie idiomatică sau patrimoniul cultural al omenirii în ansamblul său) şi

b) faptul că, totuşi, actualizarea textemelor ca unităţi semantice nu se poate realiza decât prin plasarea lor în anumite **cadre** ale vorbirii. În acest sens, putem confrunta diverse

BDD-A23619 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:00 UTC)

situații în care textemele se opun tehnicii libere a vorbirii: *Câinele care latră nu muşcă* (textem care se referă la o anumită persoană care încearcă să-şi ascundă laşitatea printr-un comportament violent) vs. *Câinele care latră nu muşcă* (îmbinare liberă de cuvinte care se referă la o ogradă în care, dintre toți câinii, doar acela care latră nu mușcă, pentru că e foarte fricos).

4.3. Afirmațiile de mai sus pot fi sistematizate sub forma a două concluzii parțiale:

4.3.1. Dat fiind că textemele funcționează ca atare doar prin raportarea lor la un **context cultural** sau **istoric** (conform accepțiunii coşeriene), ele pot fi definite ca **solidarități culturale**, a căror unitate e asigurată nu de normele limbii, ci de cadrele vorbirii.

4.3.2. Ca urmare a acestei particularități, textemele nu pot fi studiate în mod adecvat decât de o **lingvistică a vorbirii** (şi în special **a textului**), una care să sesizeze tehnicile de determinare, cadrele şi mai ales sensurile pe care unitățile discursului repetat le actualizează în diferite texte.

BIBLIOGRAFIE

Borcilă 1987a = Mircea Borcilă, *Probleme actuale ale analizei discursului*, în *Cercetări de lingvistică*, an. XXXII, nr. 1, ianuarie-iunie 1987, p. 63-70.

Borcilă 1987b = Mircea Borcilă, *Contribuții la elaborarea unei tipologii a textelor poetice*, în *Studii şi cercetări lingvistice*, an. XXXVIII, nr. 4, 1987, p. 185-195.

Borcilă 1994 = Mircea Borcilă, *Semantica textului şi perspectiva poeticii*, în *Limbă şi literatură*, an. XXXIX, vol. II, 1994, p. 33-38.

Borcilă 1997a = Mircea Borcilă, *The Metaphoric Model in Poetic Texts*, în *Szöveg es stilus*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1997, p. 97-104.

Borcilă 2000 = Mircea Borcilă, *Repere pentru o situare a poeticii culturii*, în *Meridian Blaga*, vol. I, Casa Cărții de Ştiință, Cluj-Napoca, 2000, p. 97-104.

Burger *et alii* 2007 = Harald Burger, Dmitrij Dobrovol'skij, Peter Kühn, Neal R. Norrick (ed.), *Phraseologie*: *ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung/ Phraseology: An International Handbook of Contemporary Research*, 1.-2. Halbband/ Volume 1-2, Walter de Gruyter, Berlin-New York, 2007.

Coşeriu 1962/2004 = Eugeniu Coşeriu, *Teoría del lenguaje y lingüística general*, Editorial Gredos, Madrid, 1962. Trad. rom.: *Teoria limbajului şi lingvistica generală.* Cinci studii, ediție în limba română de Nicolae Saramandu, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2004.

Coşeriu 1966/2001 = Eugeniu Coşeriu, *Structure lexicale et enseignement du vocabulaire*, în *Actes du premier Colloque International de Linguistique appliquée*, Nancy, 1966, p. 175-252. Reprodus (parțial, cu titlul *Vers l'étude des structures lexicales*) în Coşeriu 2001, p. 215-252.

BDD-A23619 © 2009 Editura Universității „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:00 UTC)

Coşeriu 1967/1991 = Eugenio Coşeriu, *Lexikalische Solidaritäten*, în *Poetica*, 1, 1967, p. 293-303. Reluat în Coşeriu 1977/1991, p. 143-161.

Coşeriu 1973/2000 = *Lezioni di linguistica generale*, Boringhieri, Torino, 1973/ *Lecţii de lingvistică generală*, traducere din spaniolă de Eugenia Bojoga, cuvânt înainte de Mircea Borcilă, Editura ARC, Chişinău, 2000.

Coşeriu 1977/1991 = Eugenio Coşeriu, *Principios de semántica estructural*, versión española de Marcos Martínez Hernández, revisada por el autor, segunda edición, Biblioteca Románica Hispánica, Editorial Gredos, Madrid, 1991.

Coşeriu 1981/2001 = *Linguistica del testo. Introduzione a una ermeneutica del senso*, La Nuova Italia Scientifica, Roma, 1981. Edizione italiana a cura di Donatella di Cesare, Carocci editore, Roma, 2001.

Coşeriu 2001 = Eugeniu Coşeriu, *L'homme et son langage*, textes réunis par H. Dupuy-Engelhardt, J.-P. Durafour et F. Rastier, Éditions Peeters, Louvain – Paris – Sterling, Virginia, 2001.

Even-Zohar 1979/1990 = Itamar Even-Zohar, *The Textemic Status of Signs in Translation*, în S. Chatman, U. Eco, J. M. Klinkenberg (eds.), *A Semiotic Landscape. Proceedings of the First Congress of the IASS, Milan, June 1974*, Mouton, The Hague, p. 629-633. Reluat în Itamar Even-Zohar, *Polysystem Studies* [= *Poetics Today*, 11:1], 1990, pp. 247-251.

Gibbs 2008 = Raymond W. Gibbs, Jr. (ed.), *The Cambridge Encyclopedia of Metaphor and Thought*, Cambridge University Press, New York, 2008.

Koch 1969 = Walter A. Koch, *Vom Morphem zum Textem – From Morpheme to Texteme. Essays to Structural Text Analysis and Literary Scholarship*, Georg Olms Verlag, Hildesheim.

Koch 1973 = Walter A. Koch, *Das Textem. Gesammelte Aufsätze z. Sememtik d. Texts*, Georg Olms Verlag, Hildesheim.

Koch 1976 = Walter A. Koch, *Textsemiotik und strukturelle Rezeptionstheorie: (soziosemiot. Ansätze zur Beschreibung verschiedener Zeichensysteme innerhalb d. Literatur)*, Georg Olms Verlag, Hildesheim.

Koch 1979 = Walter A. Koch, *Semiotische Versuche zu literarischen Strukturen*, Georg Olms Verlag, Hildesheim.

Tămâianu 2001 = *Fundamentele tipologiei textuale. O abordare în lumina lingvisticii integrale*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2001.

Toury 1980 = Gideon Toury, *In Search of a Theory of Translation*, Porter Institute for Poetics and Semiotics, Tel Aviv University, 1980.

Toury 1995 = Gideon Toury, *Descriptive Translation Studies and beyond*, John Benjamin Publishing, Amsterdam, 1995.

BDD-A23619 © 2009 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 17:00:00 UTC)